

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ ОСВІТОЛОГІЇ

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО
СКЛАДУ УНІВЕРСИТЕТУ
(ДОСЛІДНИЦЬКИЙ МОДУЛЬ)**

Київ – 2016

УДК 378.046.4:378.126
ББК 74.580
О-72

*Затверджено Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
протокол № 1 від 24 січня 2016 р.*

- Розробники:** **Сисосва Світлана Олександрівна**, завідувач науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України.
Козак Людмила Василівна, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент.
- Рецензенти:** **Караман С. О.**, завідувач кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор.
Тернопільська В. І., професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор.

Освітня програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу університету (дослідницький модуль) / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисосва С. О., Козак Л. В.]. – К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2016. – 76 с.

Освітня програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу університету розроблена з метою сприяння розвитку дослідницької компетентності викладачів університету, їх методологічної культури, якості наукових досліджень, формування здатності до підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та керівництва науково-дослідною роботою студентів.

ISBN 978-966-2748-80-2

УДК 378.046.4:378.126
ББК 74.580

© С. О. Сисосва, Л. В. Козак 2016
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016

ЗМІСТ

I. Опис програми	5
II. Тематичний план дослідницького модулю	13
III. Програма	14
Змістовий модуль I. <i>Методологія науково-дослідницької діяльності</i>	14
Тема 1. Дослідницька компетентність викладача вищого навчального закладу: зміст, структура, критерії сформованості	14
Список рекомендованої літератури до теми 1	15
Тема 2. Методологія педагогічного дослідження	18
Список рекомендованої літератури до теми 2	20
Запитання для самоперевірки	22
Змістовий модуль II. <i>Обробка та оформлення результатів педагогічного дослідження</i>	24
Тема 3. Статистична обробка результатів педагогічного дослідження	24
Список рекомендованої літератури до теми 3	27
Тема 4. Вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження	28
Список рекомендованої літератури до теми 4	31
Запитання для самоперевірки	33
Змістовий модуль III. <i>Діяльність викладача з формування дослідницької компетентності студентів університету</i>	34
Тема 5. Організація навчально-дослідницької роботи студентів	34
Список рекомендованої літератури до теми 5	36
Тема 6. Підготовка магістерської роботи як кваліфікаційного дослідження	38
Список рекомендованої літератури до теми 6	40
Запитання для самоперевірки	42
IV. Система поточного та підсумкового контролю	44
V. Список рекомендованої літератури до всього модулю	50
VI. Додатки	57

I. ОПИС ПРОГРАМИ

Науково-дослідна робота є складовою науково-педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу і сприяє забезпеченню інтеграції навчання й науки в освітньому процесі університету.

Мета програми: сприяти розвитку дослідницької компетентності викладачів університету, їх методологічної культури, якості наукових досліджень, формування здатності до підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації та керівництва науково-дослідною роботою студентів.

Завдання програми:

- розвиток методологічної культури викладачів;
- оволодіння методикою проведення науково-педагогічного дослідження;
- розвиток умінь працювати з науковими джерелами, інформаційними системами, оформлювати та презентувати результати наукових досліджень;
- розвиток творчих якостей особистості викладача, здатності до інноваційної діяльності;
- розширення наукової ерудиції;
- удосконалення вмінь і навичок організації та керівництва науково-дослідною діяльністю студентів.

Характеристика програми

1. **Предметна галузь, напрям:** освіта.
2. **Фокус програми:** дослідницька компетентність викладача вищої школи.
3. **Орієнтація програми:** програма спрямована на розвиток дослідницької компетентності викладача вищої школи.
4. **Особливості програми:** програма зорієнтована на особистісний і науково-педагогічний досвід викладача, його індивідуальні запити; є гнучкою за змістом; відповідає андрагогічним принципам навчання; забезпечує оволодіння достатнім рівнем дослідницької компетентності.

Працевлаштування та продовження освіти

1. **Працевлаштування:** продовження роботи у вищому навчальному закладі на займаній посаді або її підвищення.

2. **Продовження освіти:** подальше підвищення кваліфікації в системі формальної, неформальної, інформальної освіти; участь у вітчизняних і міжнародних дослідницьких проектах.

Стиль і методика навчання

1. **Підходи до викладання та навчання** ґрунтуються на основних положеннях андрагогіки і передбачають врахування індивідуальних можливостей та професійного й особистісного досвіду викладачів.

Навчання здійснюється відповідно до таких андрагогічних принципів:

1. Пріоритет самостійного навчання.
2. Принцип спільної діяльності студента з викладачем.
3. Принцип опори на досвід студента-дорослого.
4. Індивідуалізація навчання.
5. Системність навчання.
6. Контекстність навчання.
7. Принцип актуалізації результатів навчання.
8. Принцип елективності навчання.
9. Принцип розвитку освітніх потреб.
10. Принцип свідомого навчання.

Види навчальних занять: лекції, семінари, самостійна робота, консультації.

2. **Система оцінювання:** загальне оцінювання здійснюється за результатами обговорення підготовленого науково-дослідницького проекту або наукової публікації з проблеми дослідження.

Дослідницька компетентність розглядається як інтегрована особистісно-професійна якість фахівця, яка відображає мотивацію до наукового пошуку, рівень володіння методологією та методами педагогічного експерименту, особистісно-значущими якостями дослідника, зокрема такими, як інноваційне мислення, творчі вміння, здатність до творчої та інноваційної діяльності.

Структура дослідницької компетентності викладача вищого навчального закладу включає такі компоненти:

1) *мотиваційно-ціннісний* – відображає систему цінностей, потреб і мотивів дослідницької діяльності;

2) *когнітивний* – відображає систему методологічних, професійних, міждисциплінарних наукових знань дослідницької діяльності;

3) *процесуально-діяльнісний* – передбачає володіння вміннями добирати адекватні меті та завданням методи дослідження й обробки даних, аналізувати наукові факти, обговорювати та інтерпретувати результати дослідження, впроваджувати їх у практику;

4) *інформаційно-комунікаційний* – передбачає володіння методами збирання даних відповідно до гіпотез, створення масивів емпіричних даних, опрацювання різноманітних інформаційних джерел тощо;

5) *комунікативний* – передбачає вміння працювати з респондентами; співпрацювати з колегами у дослідницькій діяльності;

6) *особистісно-творчий* – відображає рівень розвитку творчих якостей особистості;

7) *професійно-рефлексивний* – відображає вміння щодо усвідомлення й оцінювання процесу та результату власної дослідницької діяльності; здатність до саморегуляції.

Кожний компонент дослідницької компетентності представлено низкою компетенцій, змістовна характеристика яких подана у таблиці 1.

Таблиця 1.

Компоненти дослідницької компетентності	Достатній рівень
<i>1. Мотиваційно-ціннісний</i>	1.1. Усвідомлення особистісної та суспільної значущості науково-педагогічних досліджень у професійній діяльності викладача вищого навчального закладу. 1.2. Стійкий пізнавальний інтерес до науково-педагогічних досліджень. 1.3. Потреба в розвитку дослідницьких умінь. 1.4. Орієнтація на досягнення високих результатів науково-дослідної роботи.

Продовження таблиці 1.

Компоненти дослідницької компетентності	Достатній рівень
<i>2. Когнітивний</i>	2.1. Знання методології педагогічного дослідження. 2.2. Знання структури, етапів і методів педагогічного дослідження. 2.3. Знання вимог щодо оформлення результатів педагогічного дослідження. 2.4. Знання особливостей організації науково-дослідної роботи студентів.
<i>3. Процесуально-діяльнісний</i>	3.1. Вміння визначати і формулювати науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи дослідження). 3.2. Вміння складати програму наукового дослідження. 3.3. Уміння передбачати та здійснювати попередню оцінку результатів дослідження. 3.4. Вміння здійснювати відбір методів дослідження відповідно до цілей. 3.5. Вміння використовувати методи проведення педагогічних досліджень (збирати та аналізувати наукові факти, узагальнювати їх, систематизувати, теоретично обґрунтувати; проводити педагогічні спостереження, використовувати соціометричні методи, методи опитування, збору та оцінки результатів дослідження та інші). 3.6. Уміння оформлювати результати наукових досліджень. 3.7. Уміння організувати наукову роботу зі студентами.

Продовження таблиці 1.

Компоненти дослідницької компетентності	Достатній рівень
<i>4. Інформаційно-комунікаційний</i>	4.1. Вміння користуватися інформаційними джерелами (навчальна література, словники, довідники, каталоги, монографії, періодичні видання тощо), володіння методами роботи з науковою літературою, технологією складання бібліографічного списку. 4.2. Вміння оформлювати літературу. 4.3. Здатність працювати з інформацією (збір, обробка, аналіз, оцінювання повноти інформації) з використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій. 4.4. Спроможність до поширення наукових знань як в академічному, так і суспільному середовищах, зокрема використовуючи інформаційно-комунікативні технології.
<i>5. Комунікативний</i>	5.1. Здатність доносити результати наукових досліджень до кінцевих адресатів, чітко і ясно формулювати свої думки, доводити вибір власної позиції. 5.2. Вміння акумулювати та використовувати досвід творчої діяльності інших викладачів. 5.3. Вміння працювати в групах.
<i>6. Особистісно-творчий</i>	6.1. Здатність мислити відповідно до нової наукової інформації, критично оцінювати її переваги і недоліки. 6.2. Вміння нестандартного мислення, пошуку нових кращих педагогічних рішень. 6.3. Активність, відповідальність за особисту участь в організації експерименту.

Продовження таблиці 1.

Компоненти дослідницької компетентності	Достатній рівень
<i>7. Професійно-рефлексивний</i>	<p>7.1. Здатність аналізувати власну наукову діяльність: доцільність, значущість обраної наукової проблеми; правильність постановки мети і завдань; адекватність змісту наукового дослідження поставленим завданням тощо.</p> <p>7.2. Здатність до саморегуляції: наявність знань про способи професійного самовдосконалення; уміння усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей; уміння бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; бажання самоудосконалюватися.</p> <p>7.3. Уміння використовувати механізм самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності.</p> <p>7.4. Вміння визначати рівень готовності до науково-дослідницької діяльності студентів і шляхи її підвищення.</p>

Таблиця 2.

Засоби діагностики (вимірювання розвитку дослідницької компетентності)

Компоненти дослідницької компетентності	Діагностичні методики	
<i>Мотиваційно-ціннісний</i>	<p>Анкета «Мотивація викладача до науково-дослідної діяльності».</p> <p>Тест «Мотивація до успіху» (Т. Елерса).</p>	Карта самооцінки розвитку дослідницької компетентності викладача вищої школи
<i>Когнітивний</i>	<p>Самоперевірка за запитаннями до розділів дослідницького модулю.</p>	
<i>Інформаційно-комунікаційний</i>	<p>Опитувальник «Інформаційна культура викладача».</p>	
<i>Комунікативний</i>	<p>Діагностика комунікативних і організаційних здібностей (КОС-2).</p>	

Продовження таблиці 2.

Компоненти дослідницької компетентності	Діагностичні методики	
<i>Процесуально-діяльнісний</i>	Розробка програми наукового дослідження. Проведення педагогічного дослідження із застосуванням наукових методів. Розробка прикладного проекту. Написання статті за результатами проведеного дослідження.	Карта самооцінки розвитку дослідницької компетентності викладача вищої школи
<i>Особистісно-творчий</i>	Оцінка рівня творчого потенціалу особистості (Е.І. Рогов).	
<i>Професійно-рефлексивний</i>	Методика «Рівень саморозвитку в професійно-педагогічній діяльності» (рефлексія на саморозвиток) Л. Н. Бережної.	

Дослідницький модуль складається з 3-х змістових складових.

Кожна складова модулю містить з кожної теми, яка входить до певної складової модулю, опис циклу відповідної підготовки за змістом, організаційними формами навчання, видами контролю, а також тими компетенціями, які розвиваються у процесі вивчення кожної теми і сформованість яких визначає результат навчання. Структура опису кожної теми включає: назву теми; основні поняття теми; зміст лекції (семінару); зміст самостійної роботи з теми; питання або завдання для самоперевірки; список літератури до теми.

Зміст і характер завдань, що застосовуються в процесі опанування модулю сприяють розвитку творчого мислення викладачів, набуттю й систематизації суб'єктивно нових знань щодо проведення науково-педагогічного експерименту.

Структура кредиту

Дослідницький модуль	Характеристика модуля
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 1 кредит</p> <p>Загальний обсяг годин: 30 годин</p>	<p>Аудиторні заняття: 12 годин, з них: Лекції: 4 години</p> <p>Семінарські заняття: 8 годин</p> <p>Консультації: 4 години</p> <p>Самостійна робота: 12 годин</p> <p>Вид підсумкового контролю: обговорення науково-дослідницького проекту або наукової публікації з проблеми дослідження. – 2 год.</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДОСЛІДНИЦЬКОГО МОДУЛЮ

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінари	Консультації	Самостійна робота	Підсумковий аналіз
Змістовий модуль 1								
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								
1.	Дослідницька компетентність викладача вищого навчального закладу: зміст, структура, критерії сформованості.	4	2	2			2	
2.	Методологія педагогічного дослідження.	6	2	2		2	2	
Разом за модулем 1		10	4	4		2	4	
Змістовий модуль 2								
ОБРОБКА ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ								
3.	Статистична обробка результатів педагогічного дослідження.	4	2		2		2	
4.	Вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження.	6	2		2	2	2	
Разом за модулем 2		10	4		4	2	4	
Змістовий модуль 3								
ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА З ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ								
5.	Організація навчально-дослідницької роботи студентів.	3	2		2		2	
6.	Підготовка магістерської роботи як кваліфікаційного дослідження.	3	2		2		2	
Разом за модулем 3		8	4		4		4	
Підсумковий аналіз								2
Разом за навчальним планом		30	12	4	8	4	12	2

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль I.

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 1

ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ: ЗМІСТ, СТРУКТУРА, КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ

Основні поняття теми: компетентнісний підхід; компетентність; компетенція; професійна компетентність; дослідницька компетентність; науково-дослідницька компетентність; структура дослідницької компетентності; компоненти дослідницької компетентності; критерії дослідницької компетентності; рівні дослідницької компетентності; викладач вищого навчального закладу.

ЛЕКЦІЯ 1

Дослідницька компетентність викладача вищого навчального закладу: зміст, структура, критерії сформованості

Дослідницька компетентність викладача вищого навчального закладу. Структура дослідницької компетентності викладача вищого навчального закладу, характеристика її компонентів. Особливості дослідницької компетентності викладача вищого навчального закладу.

Науково-дослідна робота як засіб розвитку дослідницької компетентності викладача вищого навчального закладу. Форми науково-дослідної роботи викладача.

Моделі розвитку дослідницької компетентності викладача. Організаційно-методичні умови розвитку дослідницької компетентності викладача вищого навчального закладу. Критерії та рівні сформованості дослідницької компетентності викладача.

САМОСТІЙНА РОБОТА 1

А. Розкрити зміст основних понять теми (словник 5-6 термінів).

Б. Зробити анотований каталог наукових праць з проблеми компетентнісного підходу в освіті, зокрема з формування та розвитку дослідницької компетентності фахівця протягом останніх 5 років.

В. Здійснити самодіагностику власної дослідницької компетентності, використовуючи запропонований діагностичний інструментарій.

Г. Перекласти основний зміст інформації з теми на мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

Список рекомендованої літератури до теми 1:

Основна література:

1. Бондаренко Л. І. Розвиток дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів : метод. рек. для виклад. вищих навч. закл., аспірантів, магістрантів / Л. І. Бондаренко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 56 с.

2. Життєва компетентність особистості // Науково-методичний посібник / за ред. Л. Сохань, І. Єрмакова та ін. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.

3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс] / 2014. – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрану.

4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.

5. Компетентнісно зорієнтована освіта: якісні виміри: монографія / редкол.: Огнев'юк В. О., Хоружа Л. Л., Сисоєва С. О., Чернуха Н. М., Терентьєва Н. О. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 368 с.

6. Микитюк О. М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах України (історико-педагогічний аспект) / О. М. Микитюк. – Харків: «ОВС», 2003. – 240 с.

7. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 450 с.

8. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Г. С. Цехмістрова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2003. – 240 с.

9. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські береги, 2013. – 360 с.

10. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.

11. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження : наук. видання / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т. – Київ. Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.

Додаткова література:

1. Андреев А. Л. Компетентносная парадигма в образовании: опыт философско-методологического анализа // Педагогика. – 2005. – №4. – С.19-27.

2. Архипова М. В. Дослідницька компетентність майбутніх інженерів-педагогів / М. В. Архипова // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», м. Хмельницький, 22–24 жовтня, 2009 р. – Хмельницький, 2009. – С. 144-148.

3. Болотов В. А., Сериков В. В. Компетентносная модель: от идеи к образовательной парадигме // Педагогика. – 2003. – №10. – С.7-13.

4. Бондаренко Л. І. Зміст та структура дослідницької компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу / Л. І. Бондаренко // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2013. – № 10(269). – Ч. 3. – С. 94-99.

5. Бондаренко Л. І. Модель формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищої школи / Л. І. Бондаренко // Вісн. Луган.нац. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. – 2013. – № 15(274). – С. 46-57.

6. Бутенко Н. Компетенції сучасного викладача вищої школи в контексті реалізації його місії // Вісник Львівського ун-ту. Сер. пед. – 2009. – Вип. 25. Ч. I. – С. 31-39.

7. **Гушлевська І.** Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці / І. Гушлевська // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 22-24.

8. **Зимняя И. А.** Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34-42.

9. **Норкіна О. В.** Семантико-теоретичний аспект поняття «дослідницька компетентність» вчителя основної школи / О. В. Норкіна // Пед. вісн. – 2013. – № 4. – С. 19-21.

10. **Козак Л. В.** Компетентності майбутнього вчителя дошкільної педагогіки і психології у сфері інноваційної професійної діяльності / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія : зб. наук. пр. – К. : Університет, 2015. – С. 68-72.

11. **Козак Л. В.** Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх викладачів вищої школи // Компетентнісний підхід у сучасній університетській освіті: Збірник наукових праць. – Рівне: НУВГП, 2011. – С. 94-101.

12. **Овчарук О. В.** Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / О. В. Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні. – К., 2003. – С. 13-41.

13. **Огневюк В. А.** К проблеме развития научного направления интегрированного исследования сферы образования / В. А. Огневюк, С. А. Сысоева // Вестник высшей школы. – № 3 (март, 2014). – С. 22-30.

14. **Пометун О. І.** Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. І. Пометун // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 65-69.

15. **Савченко О. Я.** Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти / О. Я. Савченко // Рідна школа. – № 8–9. – 2011. – С. 4-8.

16. **Семакова Т. О., Сіліщенко О. П.** Науково-дослідницька робота як шлях формування професійної компетентності вчителя / Т. О. Семакова, О. П. Сіліщенко // Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві, 2012, вип. 1(1) – С. 124-127.

17. **Сисоєва С. О.** Педагогічна компетентність вчителя вищого навчального закладу непедагогічного профілю / С. О. Сисоєва //

Компетентнісний підхід у сучасній університетській освіті: Збірник наукових праць. – Рівне: НУВГП, 2011. – 165 с. – С. 3-11.

18. Сисоєва С. О. Тезаурус наукового дослідження: визначення, структура, характерні ознаки (п. 3.1) / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова // Освітнологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с. – С. 213-237.

19. Хоружа Л. Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності викладача вищої школи / Л. Л. Хоружа // «Вища школа», 2015 – №6. – С. 9-19.

20. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 55-61.

ТЕМА 2

МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні поняття теми: педагогічне дослідження; методологічні засади педагогічного дослідження; науковий апарат педагогічного дослідження; наукова новизна; теоретичне і практичне значення результатів дослідження; впровадження результатів дослідження; методи (теоретичного, емпіричного, статистичного) дослідження; експеримент; педагогічний експеримент; констатувальний і формувальний етапи педагогічного експерименту.

ЛЕКЦІЯ 2

Методологія педагогічного дослідження

Поняття педагогічного дослідження. Види педагогічних досліджень. Принципи педагогічного дослідження. Підходи до організації педагогічного дослідження. Етика педагогічного дослідження. Вибір напрямку педагогічного дослідження. Етапи виконання науково-дослідної роботи. Програма та методика педагогічного дослідження. Освітній процес як педагогічне дослідження.

Теоретичні методи наукового дослідження: аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація, моделювання, порівняння, узагальнення, ідеалізація та формалізація, метод екстраполяції. Емпіричні методи наукового дослідження: педагогічне спостереження, вивчення й узагальнення педагогічного досвіду, метод експертної оцінки, вивчення документації та результатів педагогічної діяльності, експеримент, інтерв'ю, бесіда, анкетування, тестування, соціометрія як метод дослідження міжособистісних відносин у групі. Поняття експериментального методу в педагогічних дослідженнях, його види. Особливості педагогічного експерименту. Структура педагогічного експерименту. Етапи педагогічного експерименту та їх планування.

САМОСТІЙНА РОБОТА 2

А. Розкрити зміст основних понять теми (словник 10-15 термінів).

Б. Ознайомитися з основними напрямками досліджень у галузі педагогіки (за тематикою науково-дослідної – дисертаційної – роботи) протягом останніх 10 років. Скласти список літератури відповідно до теми дослідження.

В. Розробити програму наукового дослідження. Сформулювати актуальність, об'єкт, предмет, мету, завдання, гіпотезу, методологічну й теоретичну основи дослідження за обраною темою; основні етапи його організації; прогноз щодо наукової (суб'єктивної) новизни, теоретичного та практичного значення. Зробити відбір методів дослідження для виконання науково-дослідної роботи. Описати методи дослідження, які будуть використовуватися під час написання наукової роботи, та їх призначення. Розробити анкету відповідно до теми дослідження. За розробленою анкетою провести анкетування в обраній групі респондентів. Проаналізувати результати анкетування. Результати аналізу представити графічно.

Г. Розкрити алгоритм розв'язування педагогічних проблем, побудований на засадах методологічних підходів (за вибором).

Список рекомендованої літератури до теми 2:

Основна література:

1. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
2. **Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.** Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.
3. **Кыверялг А. А.** Методы исследования в профессиональной педагогике / А. А. Кыверялг. – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.
4. **Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А.** Основы научных исследований: Учебн. Пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – К.: О-во «Знание», КОО, 2000. – 113 с.
5. **Лузан П. Г.** Основы научно-педагогических исследований: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – 3-є вид. доповнене. – К.: НАКККіМ, 2011. – 314 с.
6. **Максименко С. Д.** Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С. Д. Максименко – К.: Вища школа, 1990. – 239 с.
7. **Методы педагогического исследования.** Лекция / Под ред. В. И. Журавлева. Учебн. пос. – М.: Просвещение, 1972. – 158 с.
8. **Науково-дослідна робота в закладах освіти:** Метод. посібник / Укл. Ю. О. Туранов, В. І. Уруський. – Тернопіль: Астон, 2001. – 138 с.
9. **Основи методології та організації наукових досліджень:** Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
10. **Педагогічний експеримент:** навч.-метод. посіб. / [укладач О. Е. Жосан]. – Кіровоград : Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. – 72 с.
11. **Сидоренко В. К.** Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко – К.: РННЦ «ДНІТ», 2000. – 259 с.
12. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.
13. **Сисоєва С. О. Кристопчук Т. Є.** Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: Навч.-метод.

посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.

14. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2008. – 310 с.

Додаткова література:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

2. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1982. – 159 с.

3. Логіка і методика педагогічних досліджень // Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академвидав, 2003. – С. 28-43

4. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

5. Методичні рекомендації до написання наукової праці / Укл. В.В. Васильєв. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 26 с.

6. Основы научных исследований: Учеб. для техн. вузов / В. И. Крутов, И. М. Грушко, В. В. Попов и др.; Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М.: Высш. шк., 1989. – 400 с.

7. Педагогічне дослідження в галузі дошкільної педагогіки // Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2004. – С. 54-70.

8. Полонский В. М. Оценка качества научно-педагогического исследования / В. М. Полонский – М.: Педагогика, 1989. – 42 с.

9. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень // Шлях освіти / С. У. Гончаренко, 2004. – № 1. – С. 2-6.

10. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : [наук. вид. / авт. колектив: С. П. Балашова, Н. П. Баловська, С. О. Сисоєва та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сисоєвої ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К.: КІМ, 2008. – 423 с.

Із змісту: Наукові дослідження як результат творчого пошуку і професійної самореалізації педагога. – С. 7-12.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ:

1. Як Ви розумієте поняття «дослідницька компетентність викладача»?
2. Яка структура дослідницької компетентності викладача вищої школи?
3. У чому особливість дослідницької компетентності викладача вищої школи?
4. Які є форми науково-дослідної роботи викладача?
5. Які моделі розвитку дослідницької компетентності викладача існують?
6. Які організаційно-методичні умови розвитку дослідницької компетентності викладача?
7. За якими критеріями визначається сформованість дослідницької компетентності викладача?
8. Як можна охарактеризувати педагогічне дослідження?
9. Які існують види педагогічних досліджень?
10. Які основні методологічні принципи педагогічного дослідження існують?
11. Які підходи до вивчення педагогічних явищ Вам відомі?
12. У чому полягає етика педагогічного дослідження?
13. Як Ви розумієте сутність поняття «методологічні засади педагогічного дослідження»?
14. Як можна охарактеризувати теоретичні засади педагогічного дослідження?
15. Що Ви розумієте під поняттям «наукова новизна»?
16. У чому виявляється теоретичне значення результатів дослідження?
17. Як визначити практичне значення результатів дослідження?
18. Яким чином відбувається впровадження результатів дослідження?
19. Які основні етапи організації педагогічного дослідження?
20. Яка методика педагогічного дослідження?
21. Які вимоги до відбору методів дослідження?
22. Якими методами педагогічного дослідження ви володієте? Дайте загальну характеристику методам теоретичного дослідження.
23. Як можна охарактеризувати методи емпіричного дослідження?

24. Які основні види експерименту Ви знаєте? Які чинники впливають на ефективність проведення експерименту?

25. За якими етапами проводиться експеримент? Охарактеризуйте кожний етап.

Змістовий модуль II. ОБРОБКА ТА ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

ТЕМА 3 СТАТИСТИЧНА ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні поняття теми: вимірювання в педагогіці; кореляція; репрезентативність вибірки; статистична перевірка гіпотези; вірогідність результатів дослідження; статистична обробка результатів дослідження.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 3.1.

Статистична обробка результатів педагогічного дослідження

План

1. Основні поняття математичної статистики у педагогічних дослідженнях.
2. Репрезентативність вибірки.
3. Вимірювальні шкали, їх види.
4. Зведення дослідницьких даних.
5. Кореляційний аналіз.
6. Перевірка статистичних гіпотез.
7. Статистичні критерії.
8. Загальні підходи до вибору критеріїв перевірки статистичних гіпотез.
9. Визначення вірогідності одержуваних результатів.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 3.1:

Основна література:

1. **Барковський В. В.** Теорія ймовірностей та математична статистика: навч. посіб. / В. В. Барковський, Н. В. Барковська,

О. К. Лопатін.– К.: ЦУЛ, 2002. – 448 с.

2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – К., 1995. – 45 с.

3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.

4. Кловак Г. Т. Основи педагогічних досліджень : навч. посіб. / Г. Т. Кловак – Чернігів: Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації, 2003. – 260 с.

5. Кыверялг А. А. Методы исследований в профессиональной педагогике /А. А. Кыверялг – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.

6. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.

7. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т.А. Основи научных исследований: Учебн. Пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – К.: О-во «Знание», КОО, 2000. – 113 с.

8. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – 3-є вид. доповнене. – К.: НАКККіМ, 2011. – 314 с.

9. Руденко В. М. Математична статистика. Навч. посіб. / В. М. Руденко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.

10. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.

11. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.

12. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: Навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.

Додаткова література:

1. Архипова С. П. Застосування математично-статистичних методів у соціально-педагогічному дослідженні [Електронний ресурс] / С. П. Архипова. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/

vchu/N144/N144p003-008.pdf. – Назва з екрану.

2. Боцюра О. А. Використання критерію Манна-Уїтні для аналізу результатів тестування / О. А. Боцюра // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. Вип. 1. – 2008. – С. 49-57.

3. Дипломна робота у вищих педагогічних закладах освіти (Положення про організацію і виконання) зі спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» напряму підготовки «Педагогічна освіта» / В. К. Сидоренко, Є. В. Кулик. – К., 2001. – 44 с.

4. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1982. – 159 с.

5. Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу: Навчальна програма для студентів пед. спеціальностей ВНЗ III-IV рівнів акредитації / С. Й. Феник, І. І. Бабин. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 10 с.

6. Основы научных исследований: Учеб. для техн. вузов / В. И. Крутов, И. М. Грушко, В. В. Попов и др.; Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М.: Высш. шк., 1989. – 400 с.

7. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [наук. вид. / авт. колектив: С. П. Балашова, Н. П. Баловська, С. О. Сисоєва та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сисоєвої ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : КІМ, 2008. – 423 с.

Із змісту: Наукові дослідження як результат творчого пошуку і професійної самореалізації педагога. – С. 7-12.

САМОСТІЙНА РОБОТА 3.1.

А. Розкрити зміст основних понять теми (словник 10-15 термінів).

Б. Перекласти основний зміст інформації з теми на мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. Ознайомитися з основними поняттями та методами математичної статистики. Скласти таблиці основних понять математичної статистики та основних методів математичної статистики.

Г. Використовуючи результати анкетування експериментальних і контрольних груп здійснити статистичну обробку результатів за допомогою t-критерію нормального розподілу.

Список рекомендованої літератури до теми 3:

Основна література:

1. **Барковський В. В.** Теорія ймовірностей та математична статистика: навч. посіб. / В. В. Барковський, Н. В. Барковська, О. К. Лопатін.– К.: ЦУЛ, 2002. – 448 с.
2. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – К., 1995. – 45 с.
3. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
4. **Кловак Г. Т.** Основи педагогічних досліджень : навч. посіб. / Г.Т. Кловак – Чернігів: Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації, 2003. – 260 с.
5. **Кыверялг А. А.** Методы исследований в профессиональной педагогике /А. А. Кыверялг. – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.
6. **Ковальчук В. В., Моїсеєв Л. М.** Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.
7. **Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А.** Основи научных исследований: Учебн. Пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – К.: О-во «Знание», КОО, 2000. – 113 с.
8. **Лузан П. Г.** Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – 3-є вид. доповнене. – К.: НАКККіМ, 2011. – 314 с.
9. **Руденко В. М.** Математична статистика. Навч. посіб. / В. М. Руденко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
10. **Сидоренко В. К.** Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.
11. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.
12. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: Навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.

Додаткова література:

1. Архипова С. П. Застосування математично-статистичних методів у соціально-педагогічному дослідженні [Електронний ресурс] / С. П. Архипова. – Режим доступу: http://www.nbuiv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N144/N144p003-008.pdf. – Назва з екрану.

2. Боцюра О. А. Використання критерію Манна-Уїтні для аналізу результатів тестування / О.А.Боцюра // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. Вип. 1. – 2008. – С. 49-57.

3. Дипломна робота у вищих педагогічних закладах освіти (Положення про організацію і виконання) зі спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» напряму підготовки «Педагогічна освіта» / В. К. Сидоренко, Є. В. Кулик. – К., 2001. – 44 с.

4. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1982. – 159 с.

5. Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу: Навчальна програма для студентів пед. спеціальностей ВНЗ III-IV рівнів акредитації / С. Й. Феник, І. І. Бабин. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 10 с.

6. Основы научных исследований: Учеб. для техн. вузов / В. И. Крутов, И. М. Грушко, В. В. Попов и др.; Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М.: Высш. шк., 1989. – 400 с.

7. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [наук. вид. / авт. колектив: С. П. Балашова, Н. П. Баловська, С. О. Сисоева та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сисоевої ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : КІМ, 2008. – 423 с.

Із змісту: Наукові дослідження як результат творчого пошуку і професійної самореалізації педагога. – С. 7-12.

ТЕМА 4

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Основні поняття теми: вимоги до змісту дослідницького матеріалу; вимоги до оформлення дисертаційної роботи; стаття; доповідь; апробація результатів дослідження; впровадження результатів дослідження.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАННЯТТЯ 4.1.

Вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження

План

1. Основні вимоги до змісту дослідницького матеріалу.
2. Вимоги до змісту колективної та одноосібної монографії.
3. Вимоги до структури та змісту дисертаційної роботи.
4. Основні вимоги до вступу, основної частини та висновків дисертації.
 5. Оформлення додатків дисертаційної роботи.
 6. Вимоги до оформлення списку використаних джерел.
 7. Вимоги до автореферату дисертації.
 8. Основні вимоги до змісту та структури статті.
 9. Основні вимоги до змісту та структури доповіді.
 10. Апробація та впровадження результатів дослідження.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 4.1:

Основна література:

1. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження: Метод. поради молодим науковцям. – К., 1995. – 45 с.
2. **Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.** Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.
3. **Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А.** Основы научных исследований: Учебн. Пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – К.: О-во «Знание», КОО, 2000. – 113 с.
4. **Методичні рекомендації до написання наукової праці** / Укл. В. В. Васильєв. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 26 с.
5. **Основи методології та організації наукових досліджень:** Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. С. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
6. **Сидоренко В. К., Дмитренко П. В.** Основи наукових досліджень: Навч. посібник для вищих пед. закладів освіти. – К.РННЦ

«ДНІТ», 2000. – 259 с.

7. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.

8. Система стандартів по інформації, бібліотечному і видавельському делу. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1 – 84. – Введ. 01.01.86. – М.: Изд-во стандартов, 2001. – 49 с.

9. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

10. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 3-тє видання, виправлене і доповнене / Автор-упорядник Л. А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Видавництво «Толока», 2005. – 80 с.

Додаткова література:

1. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1982. – 159 с.

2. Основы научных исследований: Учеб. для техн. вузов / В. И. Крутов, И. М. Грушко, В. В. Попов и др.; Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М.: Высш. шк., 1989. – 400 с.

3. Крысько В. Г. Психология и педагогика в схемах и таблицах. К.: Хорвест, 1999. – 384 с.

4. Полонский В. М. Оценка качества научно-педагогического исследования / В.М. Полонский – М.: Педагогика, 1989. – 42 с.

5. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень // Шлях освіти / С. У. Гончаренко, 2004. – № 1. – С. 2-6.

6. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [наук. вид. / авт. колектив: С. П. Балашова, Н. П. Баловська, С. О. Сисоєва та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сисоєвої ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : КІМ, 2008. – 423 с.

Із змісту: Наукові дослідження як результат творчого пошуку і професійної самореалізації педагога. – С. 7-12.

САМОСТІЙНА РОБОТА 4

- А. Розкрити зміст основних понять теми (словник 10-15 термінів).
- Б. Перекласти основний зміст інформації з теми на мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).
- В. Розкрити вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження.
- Г. Написати відгук на автореферат дисертації (за вибором).
- Д. Написати доповідь за обраною темою (5-6 сторінок).

Список рекомендованої літератури до теми 4:

Основна література:

1. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження: Метод. поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – К., 1995. – 45 с.
2. **Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.** Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.
3. **Кыверялг А. А.** Методы исследований в профессиональной педагогике / А. А. Кыверялг – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.
4. **Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А.** Основы научных исследований: Учебн. Пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – К.: О-во «Знание», КОО, 2000. – 113 с.
5. **Методичні рекомендації до написання наукової праці** / Укл. В. В. Васильєв. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 26 с.
6. **Основи методології та організації наукових досліджень:** Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
7. **Сидоренко В. К., Дмитренко П. В.** Основи наукових досліджень: Навч. посібник для вищих пед. закладів освіти / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К.РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.
8. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські береги, 2013. – 360 с.
9. **Система стандартів по інформації,** бібліотечному и издательскому делу. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1 – 84. – Введ. 01.01.86. – М.:

Изд-во стандартов, 2001. – 49 с.

10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушніренко. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

11. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 3-тє видання, виправлене і доповнене / Автор-упорядник Л. А. Пономарєнко, доктор технічних наук, професор. – К.: Редакція «Бюлетєня Вищої атестаційної комісії України», Видавництво «Толока», 2005. – 80 с.

Додаткова література:

1. Гончарєнко С. У. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень // Шлях освіти / С. У. Гончарєнко, 2004. – № 1. – С. 2-6.

2. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1982. – 159 с.

3. Крисько В. Г. Психология и педагогика в схемах и таблицах / В. Г. Крисько. – К.: Хорвест, 1999. – 384 с.

4. Мартинєнко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартинєнко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

5. Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу: Навчальна програма для студентів пед. спеціальностей ВНЗ III-IV рівнів акредитації / С. Й. Феник, І. І. Бабин. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 10 с.

6. Педагогічне дослідження в галузі дошкільної педагогіки // Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2004. – С. 54-70.

7. Полонский В. М. Оценка качества научно-педагогического исследования / В. М. Полонский – М.: Педагогика, 1989. – 42 с.

8. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: [наук. вид. / авт. колектив: С. П. Балашова, Н. П. Баловська, С. О. Сисоєва та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сисоєвої ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : КІМ, 2008. – 423 с.

Із змісту: Наукові дослідження як результат творчого пошуку і професійної самореалізації педагога. – С. 7-12.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ:

1. Які основні поняття математичної статистики Вам відомі?
2. Як співвідносяться генеральна і вибіркова сукупності?
3. У яких випадках і як саме застосовуються середні (аналітичні) та структурні величини в педагогічних дослідженнях?
4. У чому полягає суть вимірювання в педагогічних дослідженнях?
5. Що таке вимірювальні шкали? Їх види.
6. Що таке кореляція? Вкажіть формулу коефіцієнту лінійної кореляції Пірсона та формулу коефіцієнту рангової кореляції Спірмена.
7. Що таке репрезентативність вибірки. В чому вона полягає?
8. Якими способами здійснюється організація вибірки?
9. У яких випадках і з якою метою використовують статистичні методи ранжування та групування?
10. Які методи математичної статистики найбільш широко застосовуються у педагогічних дослідженнях для обробки експериментальних даних? Визначте мету застосування кожного з методів.
11. Що означає: статистично перевірити гіпотезу дослідження?
12. Від чого залежить вибір конкретного методу перевірки гіпотези?
13. Що Ви розумієте під вірогідністю результатів дослідження?
14. Як застосовувати критерій Стьюдента під час обробки результатів дослідження?
15. Які вимоги ставляться до змісту дослідницького матеріалу?
16. Які вимоги до структури та змісту дисертаційної роботи?
17. Які основні вимоги до вступної частини дисертаційної роботи?
18. Які вимоги до основної частини та висновків дисертації?
19. Що Ви розумієте під загальними вимогами до оформлення дисертації?
20. Як оформлюються додатки дисертаційної роботи?
21. Які вимоги висуваються до оформлення списку використаних джерел?
22. Які вимоги до автореферату дисертації?
23. Які основні вимоги до змісту та структури статті?
24. Які вимоги до змісту та структури доповіді?
25. У чому полягає апробація та впровадження результатів дослідження?

Змістовий модуль III. ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА З ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

ТЕМА 5.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основні поняття теми: навчально-дослідна робота; індивідуальні навчально-дослідницькі завдання; форми науково-дослідної роботи студентів; реферування; анотація; тези; науковий гурток; проектна діяльність студента.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 6.1.

Організація навчально-дослідницької роботи студентів

План

1. Сучасні принципи інтеграції дослідницької компоненти у навчальний процес.
2. Ключові мотиви розвитку у студентів дослідницьких компетенцій.
3. Навчально-дослідницька робота студентів I курсу навчання (лабораторні та практичні заняття з елементами дослідження; реферування, анотування, тези та конспектування у навчальному процесі вищої школи; науковий гурток, його значення в процесі підготовки студента у вищій школі).
4. Особливості навчально-дослідницької роботи студентів II курсу навчання (проектна діяльність студента у процесі навчання; студентські олімпіади та конференції).
5. Особливості науково-дослідницької роботи студентів III-IV курсу навчання (курсова і бакалаврська робота в системі науково-дослідницької роботи студента; наукова стаття та її місце у підготовці майбутнього фахівця).
6. Педагогічна практика у навчально-дослідницькій роботі студента.
7. Всеукраїнський конкурс студентських робіт з природничих,

технічних і гуманітарних наук.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 5.1:

Основна література:

1. Кловак Г. Т. Методика підготовки і захист дипломних робіт : Навч.-метод. посіб. – К.: Наук. світ, 2002. – 84 с.

2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.

3. Кочетов А. И. Культура педагогического исследования. – 2-е изд., испр. и доп. / А. И. Кочетов. – Мн. : ред. Журн. «Адукацыя і выхаванне», 1996. – 312 с.

4. Курсова робота з педагогіки : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.] / В. І. Бобрицька, Л. В. Канішевська, Н. О. Терентьєва. – К.: «університет», 2010. – 147 с.

5. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

6. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К. : Вища школа, 2003. – 323 с.

7. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / укл. Ю. О. Туранов, В. І. Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

8. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

9. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є. С. Спіцин. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.

10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

Додаткова література:

1. Веселков Ф. С. Методическое пособие по написанию и защите

дипломних работ / Ф. С. Веселков, К. Х. Нинциев. – СПб, 1996. – 55 с.

2. Дипломна робота як самостійне наукове дослідження студента: Методичні рекомендації для написання дипломної роботи / Укл. С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко, В. Г. Редько. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 32 с.

3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К. : «Академвидав», 2006. – 326 с.

4. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.

5. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З. І. Слєпкань – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 5

А. Розкрити зміст основних понять теми (словник 5-10 термінів).

Б. Розробити технологію формування навичок навчально-дослідницької роботи студентів бакалаврату вашого фаху.

В. Охарактеризувати основні форми науково-дослідної роботи студентів за межами навчального процесу.

Г. Підготувати методичні рекомендації для студентів з написання статей, тез доповіді на студентську наукову конференцію.

Д. Визначити критерії та показники за якими, на Вашу думку, можна оцінювати рівень сформованості у студентів навичок науково-дослідної роботи.

Список рекомендованої літератури до теми 5:

Основна література:

1. Кловак Г. Т. Методика підготовки і захист дипломних робіт : Навч.-метод. посіб. – К.: Наук. світ, 2002. – 84 с.

2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.

3. Кочетов А. И. Культура педагогического исследования. – 2-е изд., испр. и доп. / А. И. Кочетов. – Мн. : ред. Журн. «Адукацыя і выхаванне», 1996. – 312 с.

4. Курсова робота з педагогіки: навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.] / В. І. Бобрицька, Л. В. Канішевська, Н. О. Терентьєва. – К.:

«університет», 2010. – 147 с.

5. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

6. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К. : Вища школа, 2003. – 323 с.

7. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / укл. Ю. О. Туранов, В. І. Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

8. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

9. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є. С. Спіцин. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.

10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

Додаткова література:

1. Веселков Ф. С. Методическое пособие по написанию и защите дипломных работ / Ф. С. Веселков, К. Х. Нинчиев. – СПб, 1996. – 55 с.

2. Дипломна робота як самостійне наукове дослідження студента: Методичні рекомендації для написання дипломної роботи / Укл. С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко, В. Г. Редько. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 32 с.

3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.

4. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З. І. Слєпкань – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.

5. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К. : «Академвидав», 2006. – 326 с.

ТЕМА 6

ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ЯК КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

Основні поняття теми: дипломна магістерська робота, готовність до науково-дослідницької діяльності.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 6.1.

Підготовка магістерської роботи як кваліфікаційного дослідження

План

1. Особливості науково-дослідницької роботи магістрантів.
2. Магістерська робота – форма науково-дослідницької роботи студентів (загальні вимоги до магістерської роботи. Вибір та затвердження теми магістерської роботи).
3. Структура магістерської роботи. Характеристика структурних складових магістерської роботи. Правила оформлення магістерської роботи.
4. Підготовка, порядок та процедура захисту магістерської роботи. Відгук і рецензія на роботу. Критерії оцінювання магістерської роботи.
5. Науково-дослідна практика магістрантів.
6. Готовність магістрантів до науково-дослідної роботи. Рівні готовності.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 6.1:

Основна література:

1. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
2. **Кловак Г. Т.** Методика підготовки і захист дипломних робіт : Навч.-метод. посіб. / Г. Т. Кловак. – К.: Наук. світ, 2002. – 84 с.
3. **Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.** Основи наукових досліджень /

В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.

4. Кочетов А. И. Культура педагогического исследования. – 2-е изд., испр. и доп. / А.И. Кочетов. – Мн. : ред. Журн. «Адукацыя і выхаванне», 1996. – 312 с.

5. Курсова робота з педагогіки : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.] / В. І. Бобрицька, Л. В. Канішевська, Н. О. Терентьєва. – К.: «Університет», 2010. – 147 с.

6. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

7. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К. : Вища школа, 2003. – 323 с.

8. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / укл. Ю.О. Туранов, В. І. Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

9. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

10. Положення про порядок підготовки магістрів у Тернопільському державному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 26 с.

11. Руснак І. С., Романюк С. З. Магістерська робота з педагогіки: навчально-методичний посібник / І. С. Руснак, С. З. Романюк – Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2009. – 208 с.

12. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є. С. Спіцин. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.

13. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

Додаткова література:

1. Веселков Ф. С. Методическое пособие по написанию и защите

дипломних работ / Ф. С. Веселков, К. Х. Нинциев. – СПб, 1996. – 55 с.

2. Дипломна робота у вищих педагогічних закладах освіти (Положення про організацію і виконання) зі спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» напряму підготовки «Педагогічна освіта» / В. К. Сидоренко, Є. В. Кулик. – К., 2001. – 44 с.

3. Дипломна робота як самостійне наукове дослідження студента: Методичні рекомендації для написання дипломної роботи / Укл. С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко, В. Г. Редько. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 32 с.

4. Козак Л. В. Формування дослідницької компетенції майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології / Л. В. Козак // Неперервна професійна освіта : теорія і практика // Науково-методичний журнал. – 2014. – Випуск 1-2. – С. 55-60.

5. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.

6. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З. І. Слєпкань – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.

7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К. : «Академвидав», 2006. – 326 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА 6

А. Розкрити зміст основних понять теми (словник – 5-10 термінів).

Б. Розробити тематику магістерських робіт для студентів з Вашого фаху.

В. Виділити основні ознаки магістерської роботи та вимоги до її виконання.

Г. Підготувати методичні рекомендації для студентів з написання магістерської роботи.

Д. Розкрити роль науково-дослідної практики у фаховій підготовці магістрантів.

Список рекомендованої літератури до теми 6:

Основна література:

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця:

ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.

2. Кловак Г. Т. Методика підготовки і захист дипломних робіт : Навч.-метод. посіб. – К.: Наук. світ, 2002. – 84 с.

3. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.

4. Кочетов А. И. Культура педагогического исследования. – 2-е изд., испр. и доп. / А. И. Кочетов. – Мн.: ред. Журн. «Адукацыя і выхаванне», 1996. – 312 с.

5. Курсова робота з педагогіки : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. І. Бобрицька, Л. В. Канішевська, Н. О. Терентьєва. – К.: «університет», 2010. – 147 с.

6. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

7. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В. К. Федорченко та ін.; За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К. : Вища школа, 2003. – 323 с.

8. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / укл. Ю. О. Туранов, В. І. Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

9. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

10. Положення про порядок підготовки магістрів у Тернопільському державному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 26 с.

11. Руснак І. С., Романюк С. З. Магістерська робота з педагогіки: навчально-методичний посібник / І. С. Руснак, С. З. Романюк. – Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2009. – 208 с.

12. Спіцин Є. С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є. С. Спіцин. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.

13. Шейко В. М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

Додаткова література:

1. **Веселков Ф. С.** Методическое пособие по написанию и защите дипломных работ / Ф. С. Веселков, К. Х. Нинчиев. – СПб, 1996. – 55 с.

2. **Дипломна робота** у вищих педагогічних закладах освіти (Положення про організацію і виконання) зі спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» напряму підготовки «Педагогічна освіта» / В. К. Сидоренко, Є. В. Кулик. – К., 2001. – 44 с.

3. **Дипломна робота** як самостійне наукове дослідження студента: Методичні рекомендації для написання дипломної роботи / Укл. С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко, В. Г. Редько. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 32 с.

4. **Козак Л. В.** Формування дослідницької компетенції майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології / Л. В. Козак // Неперервна професійна освіта : теорія і практика // Науково-методичний журнал. – 2014. – Випуск 1-2. – С. 55-60.

5. **Кузьмінський А. І.** Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.

6. **Слепкань З. І.** Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З. І. Слепкань – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.

7. **Фіцула М. М.** Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К. : «Академвидав», 2006. – 326 с.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ:

1. Яку роль відіграє науково-дослідна робота студентів у становленні їх як фахівців?

2. Які сучасні принципи забезпечують єдність навчальної та науково-дослідної діяльності у підготовці фахівців в умовах університетської освіти?

3. Які Ви знаєте мотиви, що забезпечують розвиток у студентів дослідницьких компетенцій?

4. З якими методами та формами, що забезпечують ефективне поєднання навчання і дослідження Ви обізнані?

5. Яке значення мають для професійного зростання студентів

лабораторні та практичні заняття з елементами дослідження?

6. Які ознаки навчально-дослідної роботи студентів?

7. Чим відрізняються навчально-дослідна та науково-дослідна роботи студентів?

8. Яке місце, роль та основні характеристики реферування, анотування, тез та конспектування у навчальному процесі вищої школи?

9. Які головні напрями організації науково-дослідної роботи студентів?

10. Які основні форми науково-дослідної роботи студентів за межами навчального процесу?

11. Які функції наукового гуртка у процесі підготовки студентів у вищій школі?

12. Розкрийте особливості підготовки студентів до проектної діяльності. Яку тематику дослідницьких проектів Ви могли б запропонувати?

13. Які вимоги до організації та проведення студентських олімпіад?

14. Як організувати та провести студентську наукову конференцію?

15. Які етапи роботи над курсовою (бакалаврською) роботою Ви можете визначити?

16. Які вимоги ставляться до роботи над текстом курсової (бакалаврської) роботи?

17. Як правильно оформити курсову (бакалаврську) роботу?

18. Як проходить підготовка, порядок та процедура захисту курсових і бакалаврських робіт?

19. Які основні ознаки магістерської роботи?

20. Якою є підготовка та процедура захисту магістерської роботи?

21. Які вимоги ставляться до виконання магістерських робіт?

22. Яка роль науково-дослідної практики у фаховій підготовці студента?

23. Які вимоги висуваються до науково-дослідної практики?

24. Які основні види робіт студентів під час науково-дослідної практики?

25. За якими критеріями можна визначити рівень готовності студентів до науково-дослідної роботи?

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Таблиця 4.1.

Розрахунок балів за видами поточного та підсумкового контролю з дослідницького модулю

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Всього
1.	Відвідування лекцій	5	10
2.	Виконання завдань самостійної роботи	10	60
3.	Робота на семінарському занятті у тому числі: <ul style="list-style-type: none">- доповідь- виступ- повідомлення- участь у дискусії, тощо	Всього 10, у тому числі за видами	40
4.	Науково-дослідницький проект	40	40
5.	Стаття за темою дослідження	20	20
	Загальна кількість балів:		170

Критерії оцінювання науково-дослідницького проекту

До науково-дослідницьких проектів належать оригінальні дослідження і розробки, які здійснюються з метою отримання нових знань, створення нових технологій і призначені для виконання певного завдання і досягнення конкретної практичної мети.

Результатом досліджень можуть бути нові технології, методики, авторські навчальні програми тощо.

Таблиця 4.2.

Критерії оцінювання науково-дослідницького проекту

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності та доцільність виконання розробки.	3 бали
2.	Наявність попереднього доробку щодо певної тематики.	3 бали
3.	Відповідність змісту меті і завданням роботи.	3 бали
4.	Наукова коректність викладу матеріалу, доступність і послідовність поданої інформації.	4 бали
5.	Перспективність впровадження, використання, тиражування розробки.	4 бали
6.	Залучення до наукових досліджень студентів.	4 бали
7.	Наявність публікацій з теми дослідження.	4 бали
8.	Можливість використання проекту в навчальному процесі (результати впровадження).	7 балів
9.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, чітка структура: вступ, основна частина, висновки, використана література, додатки (якщо вони є)).	4 бали
10.	Презентація проекту у програмі PowerPoint.	4 бали
Разом		40 балів

Таблиця 4.3.

Критерії оцінювання наукової статті

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Відповідність меті і завданням науково-дослідної роботи	3 бали
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми.	5 балів
3.	Наукова коректність викладу матеріалу, використання автором сучасної загальноприйнятої наукової термінології, доступність і послідовність поданої інформації, доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, визначення перспектив дослідження.	8 балів
4.	Дотримання вимог щодо оформлення статті (УДК, ORCID iD, назва, анотація з ключовими словами, вступ, мета, завдання статті, основна частина, висновки, список використаних джерел).	4 бали
Разом		20 балів

Таблиця 4.4.

Вимоги до оформлення статті

Структурні елементи статті	Препринт та вимоги до оформлення
УДК	шрифт Times New Roman, розмір (кегель) 16 пт, міжрядковий інтервал –1,0, вирівнювання по лівому краю
Автор(и)	ПШБ, шрифт Times New Roman напівжирний, розмір (кегель) 16 пт, міжрядковий інтервал – 1,0, вирівнювання по правому краю

Продовження таблиці 4.4.

Структурні елементи статті	Препринт та вимоги до оформлення
ORCID iD	персональний код, який необхідно отримати заповнивши анкету за посиланням: https://orcid.org/register , шрифт Times New Roman, розмір (кегель) 12 пт, міжрядковий інтервал –1,0, вирівнювання по правому краю
Назва статті	шрифт Times New Roman напівжирний, розмір (кегель) 22 пт, міжрядковий інтервал –1,0, вирівнювання по центру, всі літери великі
Анотація з ключовими словами	текст анотації українською, російською та англійською мовами, шрифт Times New Roman курсив, розмір (кегель) 14 пт, міжрядковий інтервал –1,0, вирівнювання по ширині, обсяг не менше 500 знаків (без пробілів); перелік ключових слів - назва «Ключові слова:» - шрифт Times New Roman напівжирний курсив, розмір (кегель) 14 пт), список ключових слів в алфавітному порядку (шрифт Times New Roman напівжирний курсив, розмір (кегель) 14пт, міжрядковий інтервал – 1,0). Ключові слова потрібно відділяти крапкою з комою та ставити 2 пробіли між ними.
©	Знак копірайту, ПІБ, рік
Власне стаття	Формат сторінки А4, міжрядковий інтервал – 1,5. Абзацний відступ –10 мм. Поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. <i>Структура статті має відповідати вимогам ДАК України і включати такі елементи:</i> - Вступ (Introduction) (з обов'язковим висвітленням актуальності та аналізом останніх досліджень і публікацій); - Мета / цілі, завдання статті (The aim / the tasks); - Підзаголовки статті (1-3);

Структурні елементи статті	Препринт та вимоги до оформлення
	<p>- Висновки (Conclusions) та перспективи подальших досліджень.</p> <p>Всі структурні елементи виділяти напівжирним шрифтом.</p> <p>Таблиці та інші нетекстові об'єкти повинні бути пронумеровані, розміщуються всередині тексту, в центрі – під рисунками (наприклад, Рисунок 1, ...); над таблицею (наприклад, Таблиця 1 ...).</p>
Оформлення літератури в тексті	<p>Стиль АПА: посилання на літературу оформлювати у круглих дужках, в яких зазначаються прізвище автора, рік видання, сторінка на яку посилаєтесь. Наприклад: «У цей час, зауважує дослідниця Н. І. Яковлева, освіта зазнала ...(Яковлева Н. І., 2010, с. 14)».</p>
Література	<p>(шрифт Times New Roman напівжирний, розмір (кегель) 14 пт, вирівнювання по центру), список літератури за алфавітом з нумерацією (шрифт Times New Roman, розмір (кегель) 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,0). ПІБ автора виділяти напівжирним курсивом.</p> <p>У списку літератури повинне бути хоча б одне джерело із зареєстрованим ідентифікатором цифрового об'єкта (Digital Object Identifier, DOI).</p> <p>Приклад оформлення літератури із зазначенням DOI:</p> <p>1. <i>Kornack I., Rakic D., Cell P.</i> Proliferation Without Neurogenesis in Adult Primate Neocortex. Science. 2001, no. 294 (5549), 2127 - 2130, doi:10.1126/science.1065467. (eng).</p>

Продовження таблиці 4.4.

Структурні елементи статті	Препринт та вимоги до оформлення
Анотація	<p>(текст анотації – шрифт Times New Roman курсив, розмір (кегель) 14 пт, міжрядковий інтервал –1,0 – повинна містити короткий опис проблеми, її актуальність, внесок автора у вирішення питання.</p> <p>Кожна анотація повинна містити: прізвище, ініціали автора (шрифт Times New Roman напівжирний, розмір (кегель)14 пт, міжрядковий інтервал – 1,0); назву статті (великими літерами, шрифт Times New Roman напівжирний, розмір (кегель) 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,0; текст анотації; перелік ключових слів – назва «Ключові слова:» (шрифт Times New Roman напівжирний, курсив, розмір(кегель)14пт), список ключових слів в алфавітному порядку (шрифт Times New Roman курсив, розмір (кегель) 14пт, міжрядковий інтервал – 1,0.</p>

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО МОДУЛЮ

Основна література:

1. **Барковський В. В.** Теорія ймовірностей та математична статистика : навч. посіб. / В. В. Барковський, Н. В. Барковська, О. К. Лопатін. – К.: ЦУЛ, 2002. – 448 с.
2. **Бондаренко Л. І.** Розвиток дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищих навчальних закладів : метод. рек. для виклад. вищих навч. закл., аспірантів, магістрантів / Л. І. Бондаренко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 56 с.
3. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження : Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – 278 с.
4. **Гончаренко С. У.** Педагогічні дослідження: Метод. поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. – К., 1995. – 45 с.
5. **Життєва компетентність особистості** // Науково-методичний посібник / за ред. Л. Сохань, І. Єрмакова та ін. – К.: Богдана, 2003. – 520 с.
6. **Закон України «Про вищу освіту»** від 01.07.2014 № 1556-VII. [Електронний ресурс] / 2014 – Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Назва з екрану.
7. **Кловак Г. Т.** Методика підготовки і захист дипломних робіт : Навч.-метод. посіб. – К.: Наук. світ, 2002. – 84 с.
8. **Кловак Г. Т.** Основи педагогічних досліджень : навч. посіб. / Г.Т. Кловак – Чернігів: Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації, 2003. – 260 с.
9. **Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.** Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – К.: В.Д. «Професіонал», 2004. – 113 с.
10. **Компетентнісний підхід у сучасній освіті** / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.
11. **Компетентнісно зорієнтована освіта: якісні виміри: монографія** / редкол.: Огнев'юк В. О., Хоружа Л. Л., Сисоєва С. О., Чернуха Н. М., Терентьєва Н. О. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 368 с.
12. **Кочетов А. И.** Культура педагогического исследования. – 2-е изд., испр. и доп. / А. И. Кочетов. – Мн.: ред. журн. «Адукацыя і выхаванне», 1996. – 312 с.

13. Курсова робота з педагогіки : навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. навч.закл.] / В. І. Бобрицька, Л. В. Канішевська, Н. О. Терентьєва. – К.: «університет», 2010. – 147 с.

14. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике / А. А. Кыверялг. – Таллин: Валгус, 1980. – 334 с.

15. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А. Основы научных исследований: Учебн. Пособие / Под ред. А. А. Лудченко. – К.: О-во «Знание», КОО, 2000. – 113 с.

16. Лузан П. Г. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник / П. Г. Лузан, І. В. Сопівник, С. В. Виговська. – 3-є вид. доповнене. – К.: НАКККиМ, 2011. – 314 с.

17. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С. Д. Максименко – К.: Вища школа, 1990. – 239 с.

18. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

19. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник, В.К. Федорченко та ін.; За ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. – К.: Вища школа, 2003. – 323 с.

20. Методичні рекомендації до написання наукової праці / Укл. В. В. Васильєв. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 26 с.

21. Методы педагогического исследования. Лекция / Под ред. В. И. Журавлева. Учебн. пос. – М.: Просвещение, 1972. – 158 с.

22. Микитюк О. М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах України (історико-педагогічний аспект) / О. М. Микитюк. – Харків : «ОВС», 2003. – 240 с.

23. Науково-дослідна робота в закладах освіти : Методичний посібник / укл. Ю. О. Туранов, В. І. Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

24. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнев'юк. – К. : Знання України, 2003. – 450 с.

25. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

-
- 26. Основи наукових досліджень:** навчальний посібник / Г. С. Цехмістрова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2003. – 240 с.
- 27. Педагогічний експеримент :** навч.-метод. посіб. / [укладач О. Е. Жосан]. – Кіровоград : Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. – 72 с.
- 28. Положення про порядок підготовки магістрів** у Тернопільському державному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 26 с.
- 29. Руденко В. М.** Математична статистика. Навч. посіб. / В. М. Руденко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.
- 30. Руснак І. С., Романюк С. З.** Магістерська робота з педагогіки: навчально-методичний посібник / І. С. Руснак, С. З. Романюк. – Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2009. – 208 с.
- 31. Сидоренко В. К.** Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко – К.: РННЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.
- 32. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Рівне: Волинські береги, 2013. – 360 с.
- 33. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: Навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук – Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
- 34. Сисоєва С. О., Соколова І. В.** Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження : наук. видання / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т – Київ. Видавничий Дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.
- 35. Система стандартів по інформації,** бібліотечному і видавничому делу. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1 – 84. – Введ. 01.01.86. – М.: Изд-во стандарты, 2001. – 49 с.
- 36. Спіцин Є. С.** Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти / Є. С. Спіцин. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2003. – 120 с.
- 37. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М.** Організація та методика науково-дослідницької діяльності. підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2008. – 310 с.

38. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушніренко. – К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

39. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 3-тє видання, виправлене і доповнене / Автор-упорядник Л. А. Пономарєнко, доктор технічних наук, професор. – К.: Редакція «Бюлетєня Вищої атєстаційної комісії України», Видавництво «Толока», 2005. – 80 с.

Додаткова література:

1. Андрєєв А. Л. Компетентносная парадигма в образовании: опыт философско-методологического анализа // Педагогика. – 2005. – №4. – С.19-27.

2. Архипова М. В. Дослідницька компетентність майбутніх інженерів-педагогів / М. В. Архипова // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», м. Хмельницький, 22–24 жовтня, 2009 р. – Хмельницький, 2009. – С. 144-148.

3. Архипова С. П. Застосування математично-статистичних методів у соціально-педагогічному дослідженні [Електронний ресурс] / С. П. Архипова. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N144/N144p003-008.pdf. – Назва з екрану.

4. Болотов В. А., Сериков В. В. Компетентносная модель: от идеи к образовательной парадигме // Педагогика. – 2003. – №10. – С.7-13.

5. Бондаренко Л. І. Зміст та структура дослідницької компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу / Л. І. Бондаренко // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2013. – № 10 (269). – Ч. 3. – С. 94-99.

6. Бондаренко Л. І. Модель формування дослідницької компетентності майбутніх викладачів вищої школи / Л. І. Бондаренко // Вісн. Луган.нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2013. – № 15(274). – С. 46-57.

7. Боцюра О. А. Використання критерію Манна-Уїтні для аналізу результатів тестування / О. А. Боцюра // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. Вип. 1. – 2008. – С. 49-57.

8. Бутенко Н. Компетенції сучасного викладача вищої школи в контексті реалізації його місії // Вісник Львівського ун-ту. Сер. пед. 2009. Вип. 25. Ч. I. С. 31-39.

9. Веселков Ф. С. Методическое пособие по написанию и защите дипломных работ / Ф. С. Веселков, К. Х. Нинциев. – СПб, 1996. – 55 с.

10. Гушлевська І. Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці / І. Гушлевська // Шлях освіти. – 2004. – № 3. – С. 22-24.

11. Дипломна робота у вищих педагогічних закладах освіти (Положення про організацію і виконання) зі спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання» напряму підготовки «Педагогічна освіта» / В. К. Сидоренко, Є. В. Кулик. – К., 2001. – 44 с.

12. Дипломна робота як самостійне наукове дослідження студента: Методичні рекомендації для написання дипломної роботи / Укл. С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко, В. Г. Редько. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 32 с.

13. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

14. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования / В. И. Загвязинский – М.: Педагогика, 1982. – 159 с.

15. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34-42.

16. Козак Л. В. Компетентнісний підхід у професійній підготовці майбутніх викладачів вищої школи // Компетентнісний підхід у сучасній університетській освіті: Збірник наукових праць. – Рівне: НУВГП, 2011. – С. 94-101.

17. Козак Л. В. Компетентності майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології у сфері інноваційної професійної діяльності / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія : зб. наук. пр. – К. : Університет, 2015. – С. 68-72.

18. Козак Л. В. Формування дослідницької компетенції майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології / Л. В. Козак // Неперервна професійна освіта : теорія і практика // Науково-методичний журнал. – 2014. – Випуск 1-2. – С. 55–60.

19. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2005.– 486 с.

20. Логіка і методика педагогічних досліджень // Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К.: Академвидав, 2003. – С. 28-43

21. Мартиненко С. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навчально-методичний посібник / С. М. Мартиненко, А. М. Москаленко. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2003. – 49 с.

22. Методика застосування комп'ютерної техніки при викладанні предметів шкільного курсу: Навчальна програма для студентів пед. спеціальностей ВНЗ III-IV рівнів акредитації / С. Й. Феник, І.І. Бабин. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – 10 с.

23. Методичні рекомендації до написання наукової праці / Укл. В. В. Васильєв. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 26 с.

24. Норкіна О. В. Семантико-теоретичний аспект поняття «дослідницька компетентність» вчителя основної школи / О. В. Норкіна // Пед. вісн. – 2013. – № 4. – С. 19-21.

25. Овчарук О. В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / О. В. Овчарук // Стратегія реформування освіти в Україні. – К., 2003. – С. 13-41.

26. Огневюк В. А. К проблеме развития научного направления интегрированного исследования сферы образования / В. А. Огневюк, С. А. Сысоева // Вестник высшей школы. – № 3 (март, 2014). – С. 22-30.

27. Основы научных исследований: Учеб. для техн. вузов / В. И. Крутов, И. М. Грушко, В. В. Попов и др.; Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. – М.: Высш. шк., 1989. – 400 с.

28. Педагогічне дослідження в галузі дошкільної педагогіки // Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2004. – С. 54-70.

29. Полонский В. М. Оценка качества научно-педагогического исследования / В. М. Полонский – М.: Педагогика, 1989. – 42 с.

30. Пометун О. І. Компетентністний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. І. Пометун // Рідна школа. – 2005. – № 1. – С. 65-69.

31. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень // Шлях освіти / С. У. Гончаренко, 2004. – № 1. – С. 2-6.

32. Савченко О. Я. Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти / О. Я. Савченко // Рідна школа. – № 8–9. – 2011. – С. 4-8.

33. Семакова Т. О., Сіліщенко О. П. Науково-дослідницька робота як шлях формування професійної компетентності викладача / Т. О. Семакова, О. П. Сіліщенко // Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві, 2012, вип. 1(1) – С. 124-127.

34. Сисоєва С. О. Педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу непедагогічного профілю / С. О. Сисоєва // Компетентнісний підхід у сучасній університетській освіті: Збірник наукових праць. – Рівне: НУВГП, 2011. – 165 с. – С. 3-11.

35. Сисоєва С. О. Тезаурус наукового дослідження: визначення, структура, характерні ознаки (п. 3.1) / С. О. Сисоєва, І. В. Соколова // Освітологія: витоки наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с. – С. 213-237.

36. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З. І. Слєпкань – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.

37. Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : [наук. вид. / авт. колектив: С. П. Балашова, Н. П. Баловська, С. О. Сисоєва та ін.]; за заг. ред. С. О. Сисоєвої; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К.: КІМ, 2008. – 423 с. Із змісту: Наукові дослідження як результат творчого пошуку і професійної самореалізації педагога. – С. 7-12.

38. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М. М. Фіцула – К.: «Академвидав», 2006. – 326 с.

39. Хоружа Л. Л. Морально-етичні принципи та норми наукової діяльності викладача вищої школи / Л. Л. Хоружа // «Вища школа», 2015 – №6. – С. 9-19.

40. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 55-61.

Додатки

**Анкета
для самооцінювання спрямованості викладача вищого
навчального закладу на науково-дослідну діяльність**

Шановний колего!

Просимо Вас дати відповіді на запитання анкети з метою самооцінки Вашої спрямованості на науково-дослідну діяльність.

1. Чи прагнете Ви поглиблювати свої професійні інтереси у галузі науково-педагогічних досліджень?

а) так; б) ні; с) частково.

2. Чи цікавитеся Ви науковими здобутками колег у сфері Вашої професійної діяльності?

а) так; б) ні; с) час від часу.

3. Чи маєте Ви потребу творчо застосовувати результати наукових досліджень у навчально-виховному процесі?

а) так; б) ні; с) частково.

4. Що спонукає Вас до оволодіння дослідницькою компетентністю?

а) підвищення професійного статусу;

б) вимога з боку керівництва;

с) бажання вдосконалювати навчально-виховний процес;

д) приклад колег;

е) інтерес до нового, оригінального та бажання створювати власне;

ф) потреба професійного розвитку та самореалізації у професійній діяльності;

Ваш варіант _____

5. Чи цікаво Вам вивчати перспективний педагогічний досвід колег?

а) так; б) ні; с) частково.

6. Чи хотіли б Ви брати участь у створенні та реалізації дослідницьких проєктів?

а) так; б) ні; с) важко відповісти.

7. Чи маєте Ви інтерес до проведення дослідно-експериментальної роботи у сфері професійної діяльності?

а) так; б) ні; с) частково.

8. Чи вважаєте Ви науково-дослідну роботу необхідною складовою професійної діяльності викладача вищої школи?

а) так; б) ні; с) важко відповісти.

Додатки

Відомості про викладача:

Вік _____ Стать _____ Стаж роботи у вищому навчальному закладі _____

Посада _____ Науковий ступінь _____

Вчене звання _____

Назва вищого навчального закладу _____

Дякуємо за співпрацю!

Тест «Мотивація до успіху» Т. Елерса

Інструкція: Вам буде запропоновано 41 твердження, які стосуються різних ситуацій, що можуть виникнути в процесі професійної діяльності. На кожне з них відповідайте «Так» або «Ні».

Отитувальник

1. Коли Ви маєте вибір між двома варіантами, його краще зробити швидше, ніж відкласти на певний час.

2. Я легко гарячкую, коли помічаю, що не можу на всі 100% виконати завдання.

3. Коли я працюю, це має такий вигляд, ніби я все ставлю на карту.

4. Коли виникає проблемна ситуація, я найчастіше ухвалюю рішення одним з останніх.

5. Коли у мене два дні підряд немає справи, я втрачаю спокій.

6. Є такі дні, коли мої успіхи нижчі середніх.

7. По відношенню до себе я більш вимогливий, ніж по відношенню до інших.

8. Я більш доброзичливий, ніж інші мої колеги.

9. Коли я відмовляюся від важкого завдання, я потім суворо засуджую себе, бо знаю, що в ньому я добився б успіху.

10. У процесі роботи чи навчання я потребую невеликих пауз відпочинку.

11. Старанність – це не основна моя межа.

12. Мої досягнення у роботі не завжди однакові.

13. Мою увагу більше привертає інше заняття, ніж те, чим я зайнятий.

14. Осуд стимулює мене сильніше, ніж похвала.

15. Я знаю, що мої колеги вважають мене діловою людиною.

16. Перешкоди роблять мої рішення твердішими.

17. У мене легко викликати честолюбство.

18. Коли я працюю без натхнення, це звичайно помітно.

19. Під час виконання роботи я не розраховую на допомогу інших.

20. Інколи я відкладаю те, що повинен зробити зараз.

21. Потрібно покладатися тільки на самого себе.

22. У житті мало речей, важливіших, ніж гроші.

23. Завжди, коли мені належить виконати важливе завдання, я ні про що інше не думаю.

24. Я менш честолюбний, ніж багато інших моїх колег.

25. Наприкінці відпустки я зазвичай радію, що скоро піду на роботу.
26. Коли я налаштований на роботу, я роблю її краще, ніж інші.
27. Мені простіше і легше спілкуватися з людьми, які можуть наполегливо працювати.
28. Коли у мене немає справ, я відчуваю, що мені незатишно.
29. Мені доводиться виконувати відповідальну роботу частіше, ніж іншим.
30. Коли мені доводиться ухвалювати рішення, я прагну робити це щонайкраще.
31. Мої друзі іноді вважають мене ледачим.
32. Мої успіхи певною мірою залежать від моїх колег.
33. Безглуздо протидіяти волі керівника.
34. Іноді не знаєш, яке завдання потрібно буде виконувати.
35. Коли щось не лагодиться, я нетерплячий.
36. Я зазвичай звертаю мало уваги на свої досягнення.
37. Коли я працюю разом з іншими, моя робота дає кращі результати, ніж робота інших.
38. Багато з того, за що я беруся, я не довожу до кінця.
39. Я заздрю людям, які не завантажені роботою.
40. Я не заздрю тим, хто прагне до влади і становища.
41. Коли я впевнений, що стою на правильному шляху, для доказу своєї правоти я вдаюся навіть до крайніх заходів.

Обробка результатів: якщо викладач набрав від 1 до 10 балів, то рівень показника самооцінки мотивації до успіху є низьким; від 11 до 16 балів – рівень мотивації є середнім; від 17 до 32 балів – рівень показника оцінки мотивації до успіху викладача є високим.

Високому рівню сформованості мотивації до успіху відповідає впевненість, чіткість, визначеність у своїх успіхах, цілеспрямованість, потреба викладача долати труднощі і досягати високих показників у професійній діяльності, відповідальність, наполегливість. *Середньому рівню* відповідає недостатня впевненість викладача в своїх успіхах, бажання досягати високих результатів, що супроводжується частковими проявами наполегливості, самовідданості у роботі. *Низькому рівню* мотивації викладача до успіху властиві сумніви, невизначеність, невпевненість щодо своїх успіхів у професійній діяльності та спілкуванні, відсутність бажання досягати високих показників у роботі.

**Анкета
для самооцінювання рівня розвитку
інформаційної культури викладача**

Шановний колего!

Просимо Вас дати відповіді на запитання анкети з метою самооцінки рівня розвитку Вашої інформаційної культури.

1. Як часто Ви відвідуєте бібліотеку з метою пошуку наукової інформації?

- a) постійно, завжди можна знайти те, що потрібно;
- b) за потребою;
- c) дуже рідко, не завжди знайдеш те, що потрібно;
- d) не відвідую.

Ваш варіант _____

2. Чи сформовані у Вас уміння і навички бібліографічного пошуку наукової інформації?

- a) так; b) ні; c) частково.

3. Чи здійснюєте Ви самостійно пошук фахової літератури з метою саморозвитку?

- a) так; b) ні; c) частково.

4. Чи використовуєте Ви бібліотечні каталоги для пошуку наукової інформації?

- a) так, постійно користуюсь каталогами;
- b) дуже рідко звертаюся до каталогів;
- c) ні, цілком обходжусь без каталогів.

5. Якими видами бібліотечних каталогів Ви найчастіше користуєтеся?

- a) алфавітним;
- b) предметним;
- c) систематичним;
- d) каталогом нових надходжень.

6. Чи володієте Ви засобами фіксації та обробки бібліографічної інформації (картотека та робочий список літературних джерел)?

- a) так; b) ні; c) частково.

7. Чи володієте Ви вміннями пошуку інформації в мережі Інтернет?

- a) так; b) ні; c) частково.

8. Якими пошуковими системами Ви користуєтеся під час роботи в Інтернеті? _____

9. Чи використовуєте Ви електронні ресурси бібліотек для пошуку наукової інформації?

а) так; б) ні; с) частково.

10. Чи використовуєте Ви під час пошуку наукової інформації електронні фахові видання?

а) так; б) ні; с) частково.

11. Чи володієте Ви навичками обробки наукової інформації із застосуванням комп'ютера?

а) так; б) ні; с) частково.

12. Якими електронними засобами комунікації Ви користуєтеся для обміну науковою інформацією?

а) електронна пошта;

б) форум;

с) чат;

д) обмін вкладеними файлами.

Ваш варіант _____

13. Чи хотіли б Ви підвищити рівень Вашої інформаційної культури?

а) так; б) ні; с) частково.

Відомості про викладача:

Вік _____ Стать _____

Стаж роботи у вищому навчальному закладі _____

Посада _____ Науковий ступінь _____

Вчене звання _____

Назва вищого навчального закладу _____

Дякуємо за співпрацю!

Діагностика комунікативних і організаторських схильностей (КОС – 2)

Інструкція. Вам потрібно відповісти на 40 запитань. Вільно виражайте свою думку щодо кожного запитання. Якщо ваша відповідь на запитання позитивна, то у відповідній клітинці «Бланку для відповідей» поставте знак «+», якщо негативна – «-».

Опитувальник

1. Чи є у Вас прагнення до встановлення нових знайомств з різними людьми?
2. Чи подобається Вам займатися громадською роботою?
3. Чи довго Вас турбує відчуття образи, яку нанесли вам товариші?
4. Чи важко Вам орієнтуватися в критичній ситуації, що виникла?
5. Чи багато у Вас друзів, з якими ви постійно спілкуєтеся?
6. Чи часто Вам вдається схилити більшість своїх товаришів до сприйняття ними Вашої думки?
7. Чи вірно, що Вам приємніше і легше проводити час за книгами або за іншим заняттям, ніж з людьми?
8. Якщо виникли певні перешкоди на шляху здійснення Ваших намірів, чи легко Ви відступаєте від своїх планів?
9. Чи легко Ви встановлюєте контакти з людьми, які старші за Вас?
10. Чи любите Ви придумувати або організовувати із своїми товаришами різні ігри та розваги?
11. Чи важко Вам включатися в нові для Вас компанії?
12. Чи часто Ви відкладаєте на інші дні ті справи, які потрібно було виконати сьогодні?
13. Чи легко Вам вдається встановлювати контакти і спілкуватися з незнайомими людьми?
14. Чи прагнете Ви добитися того, щоб Ваші товариші діяли у відповідності з вашою думкою?
15. Чи важко Ви освоюєтеся в новому колективі?
16. Чи вірно, що у Вас не буває непорозуміння із товаришами, які не виконали своїх обіцянок, обов'язків?
17. Чи прагнете Ви за слушної нагоди познайомитися і поговорити з незнайомою людиною?
18. Чи часто під час виконання важливих справ Ви приймаєте ініціативу на себе?

19. Чи дратують Вас люди, які оточують Вас, і чи бажаєте Ви побути наодинці?

20. Чи правда, що Ви погано орієнтуєтесь в незнайомій для Вас обстановці?

21. Чи подобається Вам увесь час знаходитися серед людей?

22. Чи виникає у Вас роздратування, якщо Вам не вдається закінчити розпочату справу?

23. Чи викликає у Вас труднощі, якщо доводиться проявити ініціативу задля знайомства з новою людиною?

24. Чи правда, що Ви стомлюєтесь від частого спілкування з товаришами?

25. Чи любите Ви брати участь в колективних іграх?

26. Чи часто Ви проявляєте ініціативу в процесі вирішення питань, що торкаються інтересів Ваших товаришів?

27. Чи є правдою те, що Ви відчуваєте себе невпевнено серед незнайомих людей?

28. Чи є правдою те, що Ви рідко прагнете довести свою правоту?

29. Чи вважаєте Ви, що Вам не важко внести пожвавлення в малознайому групу?

30. Чи берете Ви участь у громадській роботі вашого навчального закладу?

31. Чи прагнете Ви обмежити коло своїх знайомих невеликою кількістю людей?

32. Чи вірно, що Ви не прагнете обстоювати свою думку або рішення, якщо воно не відразу було сприйняте Вашими товаришами?

33. Чи відчуваєте Ви себе невимушено, якщо потрапили до незнайомого колективу?

34. Чи охоче Ви приступаєте до організації різних заходів для своїх товаришів?

35. Чи правда, що Ви не відчуваєте себе достатньо впевненим і спокійним, коли доводиться говорити що-небудь у великій групі людей?

36. Чи часто Ви спізнюєтесь на ділові зустрічі, побачення?

37. Чи правильно те, що у Вас багато друзів?

38. Чи часто Ви перебуваєте в центрі уваги своїх товаришів?

39. Чи часто Ви соромитесь, відчуваєте незручність під час спілкування з малознайомими людьми?

40. Чи правда те, що Ви відчуваєте себе не дуже впевнено в оточенні великої групи своїх товаришів?

Обробка результатів. Якщо викладач набрав від 1 до 8 балів, то рівень показника його самооцінки комунікативних здібностей є низьким. Показник у діапазоні від 9 до 12 балів свідчить про середній рівень, а в діапазоні від 13 до 20 балів – про високий рівень показника самооцінки комунікативних здібностей викладача.

Високому рівню комунікативних та організаторських здібностей відповідає потреба комунікативної й організаторської діяльності, бажання розширювати коло своїх знайомих, швидка орієнтація в нестандартних, складних ситуаціях, ініціативність у спілкуванні, комфортність у новій обстановці, самостійність у прийнятті рішень, наполегливість, бажання організовувати різноманітні заходи. *Середньому рівню* відповідає прагнення контактувати з людьми, відстоювати свою думку, однак потенціал схильностей не відрізняється високою стійкістю. *Низькому рівню* відповідає відсутність прагнення до спілкування з людьми, почуття невпевненості, скутості під час перебування в новому колективі, труднощі щодо встановлення контактів з людьми, невміння відстоювати свою думку, безініціативність, несамостійність у прийнятті рішень, вразливість.

Оцінка рівня творчого потенціалу особистості (Е. І. Рогов)

Методика дозволяє виявити самооцінку особистісних якостей або частоту їх прояву, які і характеризують рівень розвитку творчого потенціалу особистості.

Інструкція. Методика складається з 18 запитань. У запропонованому нижче бланку вам необхідно за 9-бальною шкалою провести самооцінку особистісних якостей або частоту їх прояву в заданих ситуаціях життєдіяльності.

№	Питання тесту	Шкала оцінок
1	Як часто розпочату справу Вам вдається довести до логічного завершення ?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2	Якщо всіх людей подумки розділити на логіків та евристиків, тобто генераторів ідей, то в якій мірі Ви є генератором ідей?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3	Якою мірою Ви відносите себе до людей рішучих?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4	Якою мірою Ваш кінцевий «продукт», Ваше творіння найчастіше відрізняється від вихідного проекту, задуму?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
5	Наскільки Ви здатні проявити вимогливість і наполегливість, щоб люди, які Вам щось обіцяли, виконали обіцяне?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
6	Як часто Вам доводиться виступати з критичними судженнями на будь-яку адресу?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
7	Як часто рішення проблем, що постають перед Вами, залежить від Вашої енергії та наполегливості?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
8	Який відсоток людей у Вашому колективі найчастіше підтримують Вас, Ваші ініціативи та пропозиції?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
9	Як часто Ви перебуваєте у стані оптимістичного і веселого настрою?	1 2 3 4 5 6 7 8 9

Продовження таблиці

№	Питання тесту	Шкала оцінок
10	Якщо всі проблеми, які доводилося Вам вирішувати протягом останнього року, умовно поділити на теоретичні та практичні, то якою є серед них питома вага практичних?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
11	Як часто Вам доводилося відстоювати свої принципи, переконання?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
12	Якою мірою Ваша товариськість, комунікабельність сприяють вирішенню життєво важливих для Вас проблем?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
13	Як часто у Вас виникають ситуації, коли головну відповідальність за вирішення найбільш складних проблем і справ у колективі Вам доводиться брати на себе?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
14	Як часто та наскільки Ваші ідеї, проекти вдавалося втілювати в життя?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
15	Як часто Вам вдається, виявивши спритність і навіть заповзятість, хоч у чомусь випередити своїх суперників по навчанню?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
16	Як багато людей серед Ваших друзів і близьких, які вважають Вас людиною вихованою й інтелігентною?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
17	Як часто Вам у житті доводилося робити щось таке, що було сприйняте навіть Вашими друзями як несподіванка, як щось принципово нове?	1 2 3 4 5 6 7 8 9
18	Як часто Вам доводилося докорінно змінювати своє життя або знаходити принципово нові підходи у вирішенні старих проблем?	1 2 3 4 5 6 7 8 9

Обробка результатів.

Підрахунок балів відбувається за схемою: від 1 до 3 (18-69 балів) – низький рівень; від 4 до 6 (70-114 балів) – середній; від 7 до 9 (115-162) – високий рівень.

**Діагностика рівнів саморозвитку
в професійно-педагогічній діяльності
(за Л. Н. Бережною)**

Інструкція. Відповісти на всі 18 запитань, вибираючи тільки один із запропонованих варіантів відповіді. Для цього після кожного питання потрібно обвести літеру «а», «б» або «в».

Опитувальник

1. На основі порівняльної самооцінки виберіть, яка характеристика Вам найбільше підходить.

- а) цілеспрямований;
- б) працьовитий;
- в) дисциплінований.

2. За що Вас цінують колеги?

- а) зате, що я відповідальний;
- б) за те, що відстоюю свою позицію і не змінюю рішень;
- в) за те, що я ерудований, цікавий співрозмовник.

3. Як Ви ставитеся до ідеї створення проекту педагогічної підтримки?

- а) думаю, що це непродуктивне витрачання часу;
- б) глибоко не осмислював проблему;
- в) позитивно, візьму активну участь у створенні проекту.

4. Що Вам найбільше заважає професійно самоудосконалюватися?

- а) нестача часу;
- б) відсутність необхідної літератури й умов;
- в) недостатній рівень сили волі й завзятості.

5. Які типові утруднення постають особисто перед Вами у процесі реалізації ідеї педагогічної підтримки?

- а) не ставив перед собою задачу аналізувати утруднення;
- б) маючи великий досвід, утруднень не відчуваю;
- в) точно не знаю.

6. На основі порівняльної самооцінки виберіть, яка характеристика пасує Вам найбільше.

- а) вимогливий;
- б) наполегливий;
- в) поблажливий.

7. На основі порівняльної самооцінки виберіть, яка характеристика пасує Вам найбільше.

- а) рішучий;
- б) кмітливий;
- в) допитливий.

8. Яка Ваша позиція у створенні проекту педагогічної підтримки?

- а) генератор ідей;
- б) критик;
- в) організатор.

9. На основі порівняльної самооцінки виберіть, які якості у Вас розвинені більшою мірою.

- а) сила волі;
- б) завзятість;
- в) обов'язковість.

10. Що Ви найчастіше робите, коли у Вас з'являється вільний час?

- а) займаюся улюбленою справою;
- б) читаю;
- в) проводжу час із друзями.

11. Яка із сфер, зазначених нижче, останнім часом викликає у Вас пізнавальний інтерес?

- а) методичні знання;
- б) теоретичні знання;
- в) інноваційна педагогічна діяльність.

12. У чому Ви могли б себе максимально реалізувати?

- а) якби працював так, як і колись;
- б) вважаю, що в новому проекті педагогічної підтримки;
- в) не знаю.

13. Яким Вас найчастіше вважають Ваші друзі?

- а) справедливим;
- б) доброзичливим;
- в) чуйним.

14. Який із трьох принципів Вам є найближчим і якого Ви дотримуєтеся найчастіше?

- а) жити треба так, щоб не шкодувати за безцільно прожиті роки;
- б) у житті завжди є місце самовдосконаленню;
- в) насолода життям у творчості.

15. Хто найбільше наближається до Вашого ідеалу?

- а) людина, сильна духом і з міцною волею;
- б) людина творча, яка багато знає і вміє;
- в) людина незалежна й упевнена у собі.

16. Чи вдасться Вам у професійному плані домогтися того, про що Ви мрієте?

- а) думаю, що так;
- б) швидше за все так;
- в) як пощастить.

17. Що Вас найбільше приваблює у створенні проекту педагогічної підтримки?

- а) те, що більшість учителів схвалить ідею педагогічної підтримки;
- б) не знаю ще;
- в) нові можливості викладацької діяльності і перспектива самореалізації.

18. Уявіть, що Ви стали мільярдером. Що б Ви зробили насамперед?

- а) поїхав би у навколосвітню подорож;
- б) побудував би приватну школу і займався улюбленою справою;
- в) поліпшив би свої побутові умови і жив у своє задоволення.

Обробка результатів.

Кожне запитання оцінюється за трибальною шкалою. У процесі обробки даних підраховується загальна сума балів. За результатами тестування визначається рівень прагнення до саморозвитку. Сумарне число балів розподіляється за методикою в такому порядку: 18-24 – дуже низький рівень; 25-29 – низький рівень; 30-34 – нижчий за середній; 35-39 – середній; 40-44 – вищий за середній; 45-49 – високий; 50-54 – дуже високий.

Карта самооцінки сформованості дослідницької компетентності викладача вищої школи

Шановний колего!

Оцініть себе за 9-бальною шкалою по кожному показнику і визначте рівень сформованості у себе дослідницької компетентності.

№ з/п	Компоненти дослідницької компетентності	Рівень прояву
<i>I. Мотиваційно-ціннісний компонент (5-45 балів)</i>		
1.	Усвідомлення особистісної та суспільної значущості науково-педагогічних досліджень у професійній діяльності викладача вищого навчального закладу.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Стійкий пізнавальний інтерес до науково-педагогічних досліджень.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Потреба в розвитку дослідницьких умінь.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.	Орієнтація на досягнення високих результатів науково-дослідної роботи.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
5.	Впевненість у своїх силах і здібностях.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
<i>II. Когнітивний (6-54 бали)</i>		
1.	Знання методології педагогічного дослідження.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Знання структури і етапів педагогічного дослідження.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Знання методів педагогічного дослідження.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.	Знання теоретичних основ експериментальної педагогічної діяльності.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
5.	Знання вимог щодо оформлення результатів педагогічного дослідження.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
6.	Знання особливостей організації науково-дослідної роботи студентів.	1 2 3 4 5 6 7 8 9

Продовження таблиці

<i>III. Процесуально-діяльнісний (7-63 бали)</i>		
1.	Уміння визначати і формулювати науковий апарат дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи дослідження).	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Уміння складати програму наукового дослідження.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Уміння передбачати та здійснювати попередню оцінку результатів дослідження.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.	Уміння здійснювати відбір методів дослідження відповідно до цілей.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
5.	Уміння використовувати методи проведення педагогічних досліджень	1 2 3 4 5 6 7 8 9
6.	Уміння оформлювати результати наукових досліджень.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
7.	Уміння організовувати наукову роботу зі студентами.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
<i>IV. Інформаційно-комунікаційний (4-36 балів)</i>		
1.	Уміння користуватися інформаційними джерелами (навчальна література, словники, довідники, каталоги, монографії, періодичні видання тощо), володіння методами роботи з науковою літературою, технологією складання бібліографічного списку.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Уміння оформлювати літературу.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Здатність працювати з інформацією (збір, обробка, аналіз, оцінювання повноти інформації) з використанням сучасних інформаційно-комунікативних технологій.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.	Спроможність до поширення наукових знань як в академічному, так і суспільному середовищах, зокрема використовуючи інформаційно-комунікативні технології.	1 2 3 4 5 6 7 8 9

Продовження таблиці

<i>V. Комунікативний (3-27 балів)</i>		
1.	Здатність доносити результати наукових досліджень до кінцевих адресатів, чітко і ясно формулювати свої думки, доводити вибір власної позиції.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Уміння акумулювати та використовувати досвід творчої діяльності інших викладачів.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Уміння працювати в групах.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
<i>VI. Особистісно-творчий (3-27 балів)</i>		
1.	Здатність мислити відповідно до нової наукової інформації, критично оцінювати її переваги і недоліки.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Уміння нестандартного мислення, пошуку нових кращих педагогічних рішень.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Активність, відповідальність за особисту участь в організації експерименту.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
<i>VII. Професійно-рефлексивний (4-36 балів)</i>		
1.	Здатність аналізувати власну наукову діяльність: доцільність, значущість обраної наукової проблеми; правильність постановки мети і завдань; адекватність змісту наукового дослідження поставленим завданням тощо.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Здатність до саморегуляції: наявність знань про способи професійного самовдосконалення; уміння усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей; уміння бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; бажання самовдосконаливатися.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.	Уміння використовувати механізм самооцінки власних досягнень у дослідницькій діяльності.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.	Уміння визначати рівень готовності до науково-дослідницької діяльності студентів і шляхи її підвищення.	1 2 3 4 5 6 7 8 9

Обробка результатів.

По кожному із 7-ми компонентів дослідницької компетентності підрахувати загальну кількість балів. Про рівень розвитку дослідницької компетентності свідчить така кількість показників, наведених у таблиці.

	Компоненти дослідницької компетентності	Рівні дослідницької компетентності (в балах)		
		Низький	Середній	Високий
1.	Мотиваційно-ціннісний	19 і менше	20-30	31 і більше
2.	Когнітивний	23 і менше	24-36	37 і більше
3.	Процесуально-діяльнісний	27 і менше	28-42	43 і більше
4.	Інформаційно-комунікаційний	15 і менше	16-24	25 і більше
5.	Комунікативний	11 і менше	12-18	19 і більше
6.	Особистісно-творчий	11 і менше	12-18	19 і більше
7.	Професійно-рефлексивний	15 і менше	16-24	25 і більше

Навчальне видання

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРОФЕСОРСЬКО-ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ
УНІВЕРСИТЕТУ (ДОСЛІДНИЦЬКИЙ МОДУЛЬ)**

Розробники: **Сисоєва Світлана Олександрівна**
Козак Людмила Василівна

Підписано до друку 25.02.2016 р.
Формат 60x84/16. Гарнітура «Times New Roman».
Папір офсетний. Ум. др. аркушів 4,75.
Тираж 300 шт. Замовлення №_____
Видавництво ВП «Едельвейс».
E-mail: vid_edelweis@ukr.net